

zveza je za Jugoslavijo in za Čehoslovaško važnosti, ker pri prevažanju blaga ne bomo na vezani ne na Nemce, ne na Madžare.

Meje.

Na Tirolskem.

Neizpremenjene ostanejo določbe prvega načrta, ki se tičejo tirolskih meja, tako da pripade Italiji vsa južna Tirolska do prelaza Brenner.

Na Koroškem ljudsko glasovanje.

Na Koroškem se ustanovi nov glasovalni pas, ki bo bistveno obsegal celovško kotlino in ki bo šel južno po grebenu Karavank. To ozemlje bo ločeno po črti, ki gre od Rožeka, po sredi Vrbskega jezera, nato po Jezernici, Glini, Krki v dva dela. Za vsak del se ustanovi glasovalna komisija, v kateri bo poleg zastopnikov velesil v južnem delu jugoslovanski, v severnem delu pa nemško-avstrijski zastopnik. Glasovalo se bo v južnem delu tri mesece potem, ko stopi v veljavo mirovna pogodba, in sicer po okrajih, ne po občinah. Ako se odloči južni del (Slovensko Koroško) za Jugoslavijo, tedaj se izvede glasovanje tri tedne nato tudi v severnem delu.

Na Stajerskem nemški predlogi zavrjeni.

Tu ostanejo meje neizpremenjene. Meja gre od Koroške meje (od gorskega vrha Kokošja Kepa) čez vrh Sv. Urbana nad Dravogradom (Sobota pripade N. Avstriji), vrh Sv. Lovrenca nad Muto, gorovje Remšnik, severno od Kaple (Kapla pripade Jugoslaviji), mimo cerkve Sv. Duha na Ostrom Vrh, od tam ob meji mariborskega in lipniškega okraja do točke, kjer okrajna meja doseže Muro (nižje Špilja). Od tam gre meja ob Muri do vasi Sögersdorf pri Apačah, kjer prekorači Muro ter zavije mimo Janovec v severovzhodni smeri proti ogrski meji. Pri Sv. Ani na Aignu je konec meje med N. Avstrijo in Jugoslavijo. Iz tega je razvidno, da izgubimo Lučane, Špilje in Cmurek z železnico od Obrajne do Špilja. Pri Soboti in Pernicah, pri Sv. Duhu in Špilju ter med Obrajno in Radgono še meja ni popolnoma podrobno razvidna.

Na Ogrskem.

Nemška zapadna Ogrska pripade povečini Nemški Avstriji, tako da dobi Nemška Avstrija Šopronj in Nežidersko jezero, ne pa Šent Gotarda, Subotiča, železnice iz Bratislave v Černo, Mošanja in Ogrskega Starega grada. Prekmurje ostane jugoslovansko.

Na Češkem.

Meje proti Čehoslovaški so v toliko izpremenjene, da meja ne teče na levem bregu Morave nego sredi reke, tako da je Nemški Avstriji omogočena paroplovba. Chmov (Hochenau) in Pernital (Bernhardtstal) se priznata Nemški Avstriji, prav tako tudi večji del sodnih okrajev Vitoraz (Weitra), Drugim ugovorom nemško-av-

strijske delegacije glede meja proti Čehoslovaški niso ugodili. Cela Nemško-Češka ostane Češka last.

Zaupnikom Kmetiskih zvez!

Po mnogih župnijah so se že osnovala Kmetiske zveze, izvoljeni so zaupniki. A ustanovitev še ni vse. Le začetek je. Zaupniki tudi niso izvoljeni samo zato, da se njih imena pri zborovanju preberejo ali morebiti v listih objavijo! Župnijski odbor Kmetiske zveze, to so zaupniki, morajo delati, neprestano in neumorno delati! Za to so izvoljeni!

1. Zaupniki.

Naloga zaupnikov je neizmerno važna. Te važnosti se morajo tudi zavedati! Vsak zaupnik je in mora biti za svojo vas (najprimerneje je, da se za vsako vas izvoli po en zaupnik; cela občina je za enega samega navadno že preveč, četudi obsega župnija več občin) ali okoliš to, kar je dr. Korošec za vso Jugoslavijo: Vedno mora buditi in navduševati za Kmetisko zvezo, organizirati svoje sovaščane in jih pridobivati in vabiti in nabirati kot ude Kmetiske zveze! Vsakega zaupnika mora prešinjati zavest odgovornosti: Če so mi sožupljani izkazali svoje zaupanje in me izvolili za zaupnika Kmetiske zveze, se moram tega zaupanja tudi vrednega skazati ter delati za Kmetisko zvezo!

2. Mesečne seje.

Zaupniki Kmetiske zveze se naj redno vsak mesec shajajo k sejam. Najbolje je, da se za seje enkrat za vselej določi dan oziroma nedelja v mesecu n. pr. prva ali druga itd. nedelja v mesecu, recimo po rani službi božji. Tega reda se treba držati! Tako se bodo zaupniki navadili in ne bodo na seje pozabili. Snovi za razgovore pri sejah ne bo zmanjkalo, če se bodo zaupniki le potrudili in marljivo sodelovali. Nekatere točke bodo morale priti stalno na red. Tako n. pr.: Časniki, kako nasprotne izpodriniti in naše razširjati; o tem, kako listi prihajajo v župnijo, kdo jih ima itd. mora biti odbor Kmetiske zveze natanko poučen in mora to stvar vedno pazljivo zasledovati! Dalje se treba pri vsaki seji pogovoriti o tem, kako mišljenje vlada po župniji, kdo hodi ali agitira itd. Tudi kmetiske, stanovske potrebe n. pr. ceste, gospodarske potrebe so lahko predmet sejam. Poroča se lahko tudi stalno pri vsaki seji o gibanju Kmetiskih zvez po vsej Jugoslaviji in tudi po drugod. Vsikdar treba zaupnike tudi opozoriti na uspehe, ki jih je Kmetiska zveza po svojih poslancih dosegla pri vladi. Seveda se morajo razgovora udeleževati vsi zaupniki, ne da bi samo eden govoril, drugi pa prikimovali. Vsak zaupnik se na sejo pripravi: naj si pred sejo malo razmisli, na kaj bi bilo pri seji dobro opozoriti. Ves čas od ene seje do druge naj zbira gradivo za sejo, najbolje, da si sproti zapiše, da ne pozabi!

3. Od hiše od hiše.

Kar se pri seji sklene, ne sme ostati mrtvo in samo pri sklepu, ampak vsak zaupnik si mora prizadevati, da to, kar se je pri seji sklenilo, v svojem okolišu ali vasi tudi izvrši! Glavno delo je pridobivanje udov in razširjanje naših listov. Tu pač treba nekoliko poštrevnosti. Le pogledjte nasprotnike, zlasti socialiste! Od hiše do hiše vam hodijo in agitirajo in nabirajo ude in širijo svoje liste. Vzemimo si jih v tem za zgled! Od hiše do hiše! Od osebe do osebe! A ne samo kmete in posestnike, ampak, kjer ni Jugoslovanske Stokovne Zveze, tudi viničarje, dninarje, hlapce, vse vabite v Kmetisko zvezo ter jih sprejemajte! Ne samo moških, ampak tudi ženske! Da bodo zaupniki tem lažje kos svoji nalogi, naj v naših listih: „Gospodarja“, „Straži“, „Domoljubu“ marljivo zasledujejo zlasti gibanje Kmetiske zveze, naj si važnejše reči ali izrežejo iz lista ali zaznamujejo! Bolj ko bodo poučeni, lažje bodo delovali za Kmetisko zvezo!

4. Sirite naše časopise!

Zaupniki naj pazno zasledujejo, kako listi prihajajo v njihov okoliš, oziroma vas. Nasprotne liste naj skušajo izpodriniti in njih vpliv uničiti. Z vso resnobo in vztrajnostjo naj širijo naše časopise: „Gospodarja“, „Stražo“, „Domoljub“ i. dr. Posebno bi priporočali skupno naročanje. Zaupnik pridobiva v svoji vasi ali okolišu naročnikov in obenem pobira naročnino. Seznan novih naročnikov in njihove naslove pošlje obenem z naročnino upravnistvu „Gospodarja“ ali „Straže“ ali „Domoljuba“. Lahko tudi

vsil zaupniki ene župnije izročijo naročnino in seznan novih naročnikov župnijskemu predsedniku Kmetiske zveze, ki potem liste naroči vsem novim naročnikom župnije. Tak način naročevanja bo imel gotovo lepših uspehov, ko če samo rečeš: „Naroči si!“ in mu sam ne pomagaš, da si list res tudi naroči. Mnogi ljudje niso vajeni, ne vejo, kako bi naročili, ali pozabijo naročiti. Pa pride agitator nasprotnikov, mu naroči nasprotni list in dotičnik je za nas mnogokrat celo izgubljen.

Tako tiho delovanje zaupnikov Kmetiske zveze je neobhodno potrebno zlasti zdaj, ko so večja zborovanja in shodi prepovedani. Ako pa župnijski odbori, to so zaupniki Kmetiske zveze, ne bodo delovali, so sami krivi, če pride sovražnik in poseje ljuliko med pšenico. Ljudstvo hoče biti organizirano: če ga ne bomo organizirali mi, ga bodo pa nasprotniki!

Anglija nasprotnica Italije.

Odbor društva „The Serbian Society for Great Britain“, v katerem so znani prijatelji Jugoslovancov kot Scotus Watson, Evans, Steed in še mnogi drugi, so objavili v vseh londonskih listih javno spomenico na Lloyd Georgea, v kateri ga opozarjajo na italijanska nasilstva v zasedenem jugoslovanskem ozemlju, in ga pozivajo, naj že vendar vpliva na novo italijansko vlado, naj preneha z nasilstvi ter omogoči boljše razmere med Italijo in Jugoslavijo, ker bi bili sicer ogroževani temelji „Zveze narodov“. Ta poziv je vzbudil v angleški javnosti velikansko pozornost, ker je prvi slučaj, da tako ugledno društvo javno opozarja vlado na italijanska nasilstva, kajti dosedaj se ni smelo v ententnem časopisju ničesar pisati proti Italiji. Javni nastop teh uglednih mož je za nas Jugoslovane zgodovinske važnosti!

Orožne vaje letnikov 1888 in 1889.

Vsi oni vpoklicanci k orožnim vajam letnikov 1888 in 1889, kateri lahko dokažejo, da so po prevratu in sicer od 16. nov. 1918 dalje služili v jugoslovanski armadi na fronti ali v zaledju najmanj tri mesece, so orožne vaje oproščeni. Takemu moštvu naj se oprostitev od orožne vaje na opravičeno prošnjo potrdi od pristojne pukovske okružne komande, katera ima strogo paziti na to, da je dotičnik odmerjeno dobo po 16. nov. dejanski odslužil. Dotičniki naj se nemudoma obrnejo ustmeno ali pismeno na pukovsko okružno komando v Mariboru.

Pomanjkanje soli.

Po Slovenskem se javlja vedno večje pomanjkanje soli. Oskrbo soli je za celo državo prevzela uprava državnih monopolov, čeprav še ni potegnjena na celo državo. Če bi uprava za slovenski del naše države oskrbela toliko količino soli, kolikor je potrebno, bi bilo zoper nje manj pritožb. Toda uprava ne uvede toliko, da zadovolji splošno potrebo. Na drugi strani pa ovira brigo in delo organizacij, ki se pečajo z aprovizacijo ter bi našo domovino rade oskrbele tudi s soljo. Carinarnice, ne samo da izterjavajo visoko potrošarino, one tudi preprečujejo uvoz, kakor se je to zgodilo v Mariboru, kjer je zadnje dni carinarnica zabranila prevoz soli. Gospodarska zveza v Ljubljani je namreč naročila 10 vagonov soli, ki je tudi določena za mariborski okraj, uprava državnih monopolov pa je zabranila prevoz. In vendar vlada v mariborskem okraju največje pomanjkanje soli ter se tamkaj za 1 kg soli plačuje večkrat po 10—20 K.

Te razmere je poslanec dr. Hohnjec razložil g. finančnemu ministru ter je dne 10. julija nanj stavil ta vprašanja:

Ali hoče g. finančni minister dovoliti:

1. Da se ukine pobiranje potrošarine za sol, dokler država sama ne more postaviti potrebne količine soli na razpoložanje.

2. Ali hoče telegrafskim putem osloboditi 10 vagonov soli, naročene od Gospodarske zveze v Ljubljani, katere ne prepušča dalje carinarnica v Mariboru.

3. Ali hoče v obče propustiti uvoz zasebnim organizacijam in trgovcem, dokler uprava monopolov ne more zadovoljiti tozadevne potrebe.

tem pa našeskal, da bodem pomnil, kedaj sem nočil in se vozil v njegovem svetišču.

Ko sva odjedla in so pospravili mizo, si je nataknil stari od leve na desno ščipalnik, me premeril s kislo nagubanim obrazom, me pogladil po roki s pozivom:

»Sedaj pa le povejte, razložite brez strahu, kako je mogoče, da sva se skupno prevrnila, ko se vendar nisva skupaj vozila?»

Podkorajzil sem se, povedal starcu vse: o nočiču na vozu, nenadnem odhodu, upljenju na potu, lakoti in mrazu do šestanka v grabi in snegu.

Moj Bog! Očka se vam je smejal pri moji povesti kot menda izba mladosti ne več tako. Njegove na kislno razorane gube so se mu ublažile ter omilile pri nasmehu, po kolenih se je tolkel, me potrepal po ramah in menil ob koncu:

»Sakerlot! Kaj podobnega pa še nisem doživel. Še en liter mojega! Odslej se lahko vozi vsak gospod od štaba z mojim vozom, če ga ne rabim jaz.»

Krohotali so se vsi na račun moje kože od obersta do zadnjega prostaka pod bajtino streho. Vsi smo bili veseli: očka, da nam je vcepil svoj ugled v kri in meso, tovariši, da so dobili na razpolago voz, jaz pa, ker sem se zmuznil brez kazni po kršenju prve vojaške zapovedi: Ubogaj!

Te vrste leta 1916 minulega doživljaja sem zapisal in objavil vsem čitateljem v zgled, kak red, strah in trepet je vladal med častniki in moštvom v prvih letih vojne. Če sem se pokoril jaz kot vojni kurat gospodu oberstu, kaj se le druge pomilovanja vredne pare: častniki in zatirano moštvo. Da, bili smo vojaki po vojaški zapovedi: Ubogaj!